

**รายงานผล
การดำเนินงาน
การบริหารโครงการ**

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เสริมสร้าง
ขีดความสามารถ
ชุมชน

สำนักยุทธศาสตร์นโยบายและแผน
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 ข้อมูลโครงการ	
ความสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
เป้าหมาย	1
กิจกรรม	1-2
ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนและประชาชน (ผลสัมฤทธิ์)	2
กระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการโครงการ	2
ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินโครงการ	
1. ผลการบริหารโครงการ	3
ตารางสรุปผลการบริหารโครงการ	4
การบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรม CODI - PM	5
ระยะเวลาในกระบวนการบริหารโครงการ	6
สรุประยะเวลาการบริหารโครงการในแต่ละภาค	7
ตารางเปรียบเทียบเป้าหมายกับผลการดำเนินงาน	8
2. ผลการดำเนินโครงการ	
2.1 ผลการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล	9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10-11
ภาคเหนือ	12-13
ภาคกลางและตะวันตก	14-15
ภาคใต้	15-16
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	17-18
2.2 ผลการพัฒนาดำเนินงานแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี	19
ภาคเหนือ	20-21
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	21-22
ภาคใต้	23-24
ภาคกลางและตะวันตก	25-26
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	26-27
2.3 ผลการสนับสนุนกลไกการเชื่อมโยงนโยบายหรือข้อเสนอระดับจังหวัดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	28-29
2.4 ผลการดำเนินงานสภาองค์กรชุมชนตำบลในระดับชาติ	30
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน	31
ส่วนที่ 4 ปัญหา / อุปสรรค การดำเนินงาน	31

ส่วนที่ 1

ข้อมูลโครงการ

1. ความสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่ความเข้มแข็ง โดยสนับสนุนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพและศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นกลไกกลางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้ง ออกแบบและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ ตลอดจนประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีพัฒนา และหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถฟื้นฟู และบริหารทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุมทุกระบบที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของประชาชน ตั้งแต่ คน องค์กร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษา สุขภาวะ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม สวัสดิการ เศรษฐกิจ และอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการตนเองจากการมีส่วนร่วมของทุก ฝ่าย ผ่านขบวนการองค์กรชุมชนและสภาองค์กรชุมชนในการเป็นต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและดำเนินงานตามภารกิจ
- 2) เพื่อพัฒนาตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม
- 3) เพื่อสนับสนุนกลไกการเชื่อมโยงและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานภาคีพัฒนา ทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ

3. เป้าหมาย

- 1) สภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีสมาชิกครบวาระ 4 ปี ได้ทบทวนสมาชิกเป็นปัจจุบัน 3,696 ตำบล
- 2) ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งมีแผนพัฒนาชุมชนที่ดี สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานหรือภาคีพัฒนาในพื้นที่อย่างบูรณาการ 385 ตำบล ครอบคลุมทุกจังหวัด จังหวัดละ 5 ตำบล
- 3) จังหวัดมีนโยบายหรือข้อเสนอระดับจังหวัดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 77 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร
- 4) รายงานสรุปปัญหาและข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี

4. กิจกรรม

- 1) สนับสนุนการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีสมาชิกครบวาระ 4 ปี ให้เป็นปัจจุบัน
- 2) สนับสนุนการพัฒนาตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี รองรับ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

- 3) สนับสนุนกลไกระดับจังหวัดในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 4) สนับสนุนการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน

พ.ศ. 2551

5. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนและประชาชน (ผลสัมฤทธิ์)

- 1) สภาองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถเป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2) ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง สามารถเข้าถึงทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง
- 3) คนในชุมชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

6. กระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการโครงการ

จากการที่สถาบันฯ ได้รับการอุดหนุนงบประมาณโครงการต่าง ๆ ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อสนับสนุนองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และกลไกการขับเคลื่อนในพื้นที่ตามเป้าหมายแต่ละโครงการ ซึ่งมีกระบวนการและกรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน ดังนี้

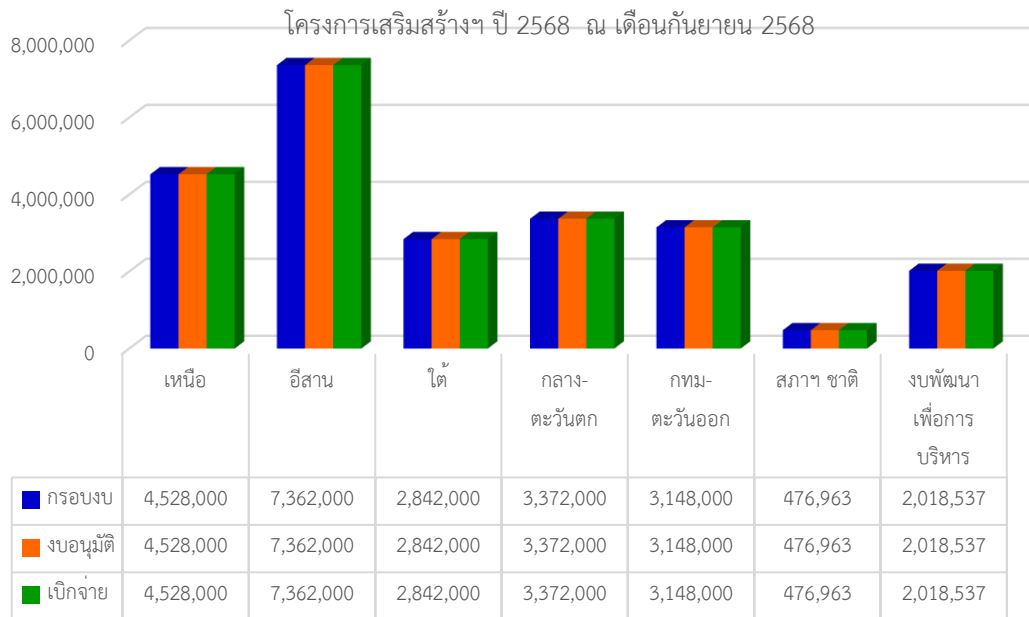

ส่วนที่ 2

รายงานผลการดำเนินโครงการ

1. ผลการบริหารโครงการ

โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปี 2568 กรอบงบประมาณ 23.75 ล้านบาท มีการดำเนินงาน ณ เดือนกันยายน 2568 ดังนี้

1) จำนวนโครงการและงบประมาณที่มีการอนุมัติ ให้แก่ชุมชน/เครือข่าย/ภาคี 94 โครงการ วงเงิน 23.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

2) การบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรม CODI - PM พบว่า มีการอนุมัติโครงการในระบบ โปรแกรม CODI - PM จำนวน 94 โครงการ (รวมงบพัฒนาเพื่อการบริหารโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนโครงการอนุมัติ

3) จำนวนงบประมาณที่มีการเบิกจ่าย 23.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของงบอนุมัติ

➤ ตารางสรุปผลการบริหารโครงการ

ที่	ภาค	กรอบงบประมาณ (บาท)	เสนอ ผอ.อนุมัติ							งบ คงเหลือ ที่ยังไม่ อนุมัติ (บาท)	การเบิกจ่าย (ข้อมูลจากรายงาน R07)			ข้อมูลบันทึกในโปรแกรม CODI PM (R01)	
			จน.โครงการ	ภาค/ ชาติ	กลุ่มจังหวัด/ เขต	จังหวัด	ผู้รับ ประโยชน์ (ตำบล)	งบอนุมัติ (บาท)	ร้อยละ งบอนุมัติ		งบเบิกจ่าย (บาท)	งบคงเหลือ (บาท)	ร้อยละ เบิกจ่าย	จน.โครงการ	งบอนุมัติ (บาท)
1	เหนือ	4,528,000	17			17	1,671	4,528,000	100.00	-	4,528,000	-	100.00	17	4,528,000
2	ตะวันออกเฉียงเหนือ	7,362,000	31	1	10	20	2,087	7,362,000	100.00	-	7,362,000	-	100.00	31	7,362,000
3	ใต้	2,842,000	18	1	3	14	331	2,842,000	100.00	-	2,842,000	-	100.00	18	2,842,000
4	กลางและตะวันตก	3,372,000	13			13	565	3,372,000	100.00	-	3,372,000	-	100.00	13	3,372,000
5	กทม.ปริมณฑล ตะวันออกเฉียง	3,148,000	13			13	471	3,148,000	100.00	-	3,148,000	-	100.00	13	3,148,000
6	ประชุมและกลไกสภาฯ ระดับชาติ	476,963	1	1				476,963	100.00	-	476,963	-	100.00	1	476,963
7	งพัฒนาเพื่อการบริหาร โครงการ	2,018,537	1					2,018,537	100.00	-	2,018,537	-	100.00	1	2,018,537
	รวม	23,747,500	94	3	13	77	5,125	23,747,500	100.00	-	23,747,500	-	100.00	94	23,747,500

➤ การบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรม CODI - PM จากการตรวจทานข้อมูลโครงการเสริมสร้างฯ ปีงบประมาณ 2568 ในภาพรวมได้มีการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ องค์กร และการแนบไฟล์เอกสาร จากจำนวนโครงการทั้งหมด 93 โครงการ ของ 5 ภาค และส่วนกลาง (ไม่รวมงบประมาณเพื่อการบริหารโครงการ) พบว่ามีการบันทึกข้อมูลจำนวน 93 โครงการ และข้อมูลมีความครบถ้วนเฉลี่ยร้อยละ 99.80 ทั้งนี้ ขอให้สำนักงานภาคตรวจสอบความถูกต้อง และแนบเอกสาร รายละเอียดตามที่กำหนด ซึ่งข้อมูลที่ได้มีการบันทึกในระบบจะนำไปสู่การตรวจสอบของหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร และการประมวลผลข้อมูลภาพรวมโครงการ

ภาค	จำนวนโครงการ	สถานะข้อมูลที่มีการบันทึก								เอกสารแนบ					
		มติ กก. ภาค/จว.	ข้อมูลเบื้องต้นโครงการ	ข้อมูลองค์กรผู้เสนอ	กิจกรรมโครงการ	บันทึกความร่วมมือ	จำนวนตำบล (ระบุจน.)	ข้อมูลโครงการย่อยระดับตำบล	บัญชีผู้รับเงิน	MOU	แบบแสดงผลอนุมัติ	สำเนาบัญชี	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2	เอกสารปิดโครงการ
ภาคเหนือ	17	17	17	17	17	17	1,671	-	17	17	17	17	17	17	-
ภาคอีสาน	31	31	31	31	31	31	2,087	-	31	31	31	31	31	31	-
ภาคใต้	18	18	18	18	18	218	331	-	18	18	18	18	18	17	-
กลางตะวันตก	13	13	13	13	13	13	565	-	13	13	13	13	13	13	-
กทม. ตะวันออก	13	13	13	13	13	13	471	-	13	13	13	13	13	13	-
ส่วนกลาง	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	1	1	-	-
รวม	93	93	93	93	93	93	5,125	-	93	93	93	93	93	91	-
คิดเป็นร้อยละ		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00			100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	97.85	

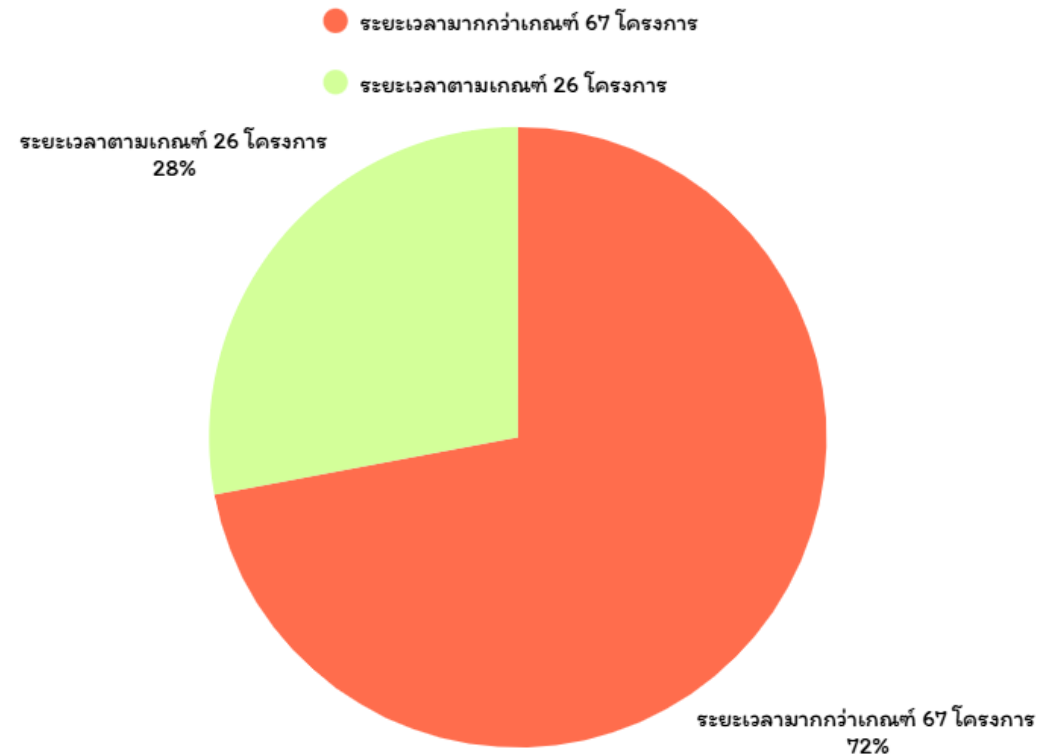
หมายเหตุ : โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนภาคใต้ปี 2568 จังหวัดพัทลุง เบิกจ่ายงบประมาณงวดเดียว เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนมีจำนวนน้อย จึงดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณเพียงงวดเดียว

➤ **ระยะเวลาในกระบวนการบริหารโครงการ** จากการบริหารโครงการที่ผ่านมา และได้มีการทบทวนและพัฒนากระบวนการบริหารโครงการในทุกขั้นตอน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นการประกันคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณจากสถาบันฯ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบจากกลไกพิจารณาครั้งกรอง จนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 55 วัน โดยแยกเป็น 1) กระบวนการพิจารณาโครงการ : ระยะเวลาในการบริหารโครงการตั้งแต่คณะทำงานพิจารณาโครงการระดับภาคพิจารณาเห็นชอบโครงการจนถึง ผอ.ภาคลงนามอนุมัติ จำนวน 30 วัน และ 2) กระบวนการเบิกจ่ายโครงการ : ระยะเวลาหลังจาก ผอ.ภาคลงนามอนุมัติ จนถึง การเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก จำนวน 25 วัน

การบริหารโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปีงบประมาณ 2568 จำนวน 93 โครงการ พบว่า

- โครงการที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ จำนวน 26 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 27.96 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 44 วัน
- โครงการที่ใช้ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ จำนวน 67 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 72.04 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 71 วัน

ระยะเวลาการบริหารโครงการ

➤ ตารางสรุประยะเวลาการบริหารโครงการในแต่ละภาค

ภาค	การบริหารโครงการ	ร้อยละ	ระยะเวลาตามมาตรฐานการบริหารโครงการ		รวมใช้ระยะเวลา (55 วัน)	จำนวนวันเฉลี่ย
			คณะทำงานพิจารณา - ผอ.อนุมัติ (30 วัน)	ผอ.อนุมัติ-เบิกจ่าย งวดแรก (25 วัน)		
เหนือ 17 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ - โครงการ	-	-	-	-	-
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 17 โครงการ	100	5 - 29 วัน	30 - 79 วัน	56 - 90 วัน	68 วัน
	โครงการที่ยังไม่เบิกจ่าย - โครงการ	-	-	ระยะเวลาที่ยังไม่มีการเบิกจ่ายงวดแรก - วัน		
อีสาน 31 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 1 โครงการ	3.23	10 วัน	25 วัน	35 วัน	35 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 30 โครงการ	96.77	18 - 38 วัน	27 - 60 วัน	59 - 96 วัน	78 วัน
	โครงการที่ยังไม่เบิกจ่าย - โครงการ	-	-	ระยะเวลาที่ยังไม่มีการเบิกจ่ายงวดแรก - วัน		
ใต้ 18 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 5 โครงการ	27.78	7 - 8 วัน	43 - 47 วัน	51 - 54 วัน	53 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 13 โครงการ	72.22	6 - 12 วัน	51 - 59 วัน	57 - 68 วัน	64 วัน
	โครงการที่ยังไม่เบิกจ่าย - โครงการ	-	-	ระยะเวลาที่ยังไม่มีการเบิกจ่ายงวดแรก - วัน		
กลางและตะวันตก 13 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 7 โครงการ	53.85	5 - 15 วัน	17 - 50 วัน	29 - 55 วัน	44 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 6 โครงการ	46.15	5 - 15 วัน	44 - 59 วัน	56 - 71 วัน	63 วัน
	โครงการที่ยังไม่เบิกจ่าย - โครงการ	-	-	ระยะเวลาที่ยังไม่มีการเบิกจ่ายงวดแรก - วัน		
กทม.ปริมณฑลตะวันออก 13 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 12 โครงการ	92.31	1 - 14 วัน	19 - 53 วัน	27 - 54 วัน	41 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 1 โครงการ	7.69	3 วัน	53 วัน	56 วัน	56 วัน
	โครงการที่ยังไม่เบิกจ่าย - โครงการ	-	-	ระยะเวลาที่ยังไม่มีการเบิกจ่ายงวดแรก - วัน		
สำนักเลขานุการศาสตร์ชุมชน เข้มแข็ง 1 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 1 โครงการ	100.00	26 วัน	15 วัน	41 วัน	41 วัน
รวม 93 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 26 โครงการ	27.96	1 - 26 วัน	15 - 53 วัน	27 - 55 วัน	44 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 67 โครงการ	72.04	3 - 38 วัน	27 - 79 วัน	56 - 96 วัน	71 วัน
	โครงการที่ยังไม่เบิกจ่าย - โครงการ	-	-	ระยะเวลาที่ยังไม่มีการเบิกจ่ายงวดแรก - วัน		

➤ ตารางเปรียบเทียบเป้าหมายกับผลการดำเนินงาน

ภาค	เป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน		
	พัฒนาและทบทวนสภา องค์กรชุมชนตำบล	ตำบลต้นแบบชุมชน เข้มแข็ง	เชื่อมโยงและขับเคลื่อน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระดับจังหวัด	พัฒนาและทบทวนสภา องค์กรชุมชนตำบล	ตำบลต้นแบบชุมชน เข้มแข็ง	เชื่อมโยงและขับเคลื่อน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระดับจังหวัด
เหนือ	734	85	17	1,212	85	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,881	100	20	1,382	101	20
ใต้	161	70	14	362	70	14
กลาง-ตะวันตก	516	65	13	628	65	13
กทม.-ตะวันออก	404	65	13	362	65	13
ประชุมสภาฯ ชาติ	-	-	-	-	-	-
รวม	3,696 ตำบล	385 ตำบล	77 จังหวัด	3,946 ตำบล	386 ตำบล	77 จังหวัด

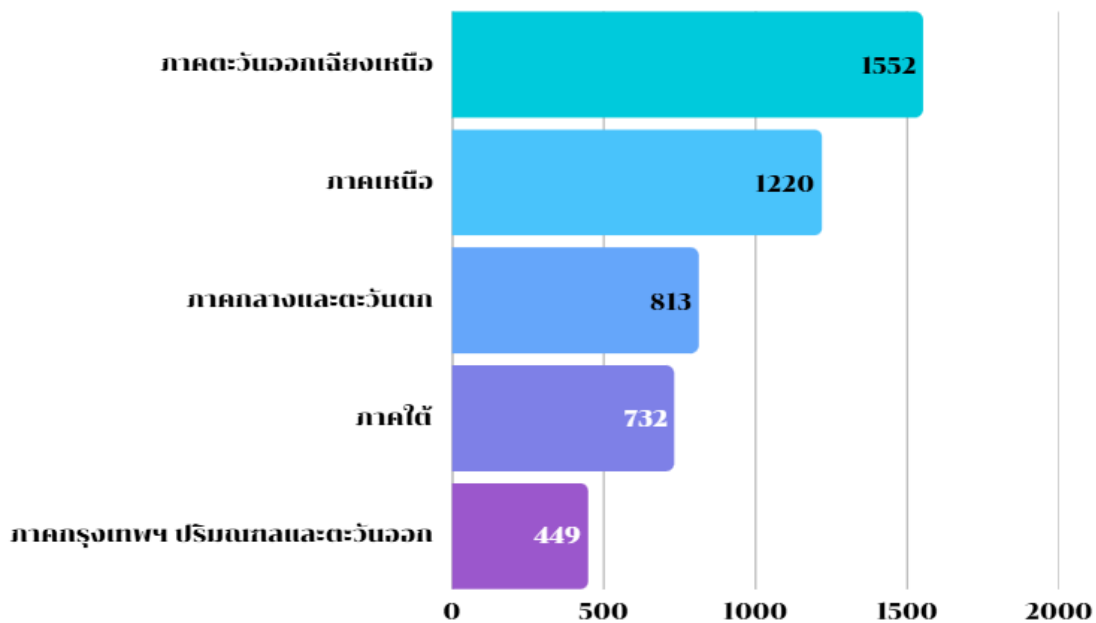
2. ผลการดำเนินโครงการ

จากเป้าหมายการดำเนินงานในการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 3,696 ตำบล ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 385 ตำบล การเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับ จังหวัด จำนวน 77 จังหวัด และการสนับสนุนการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลตาม พ.ร.บ. สภา องค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 นั้น มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 สนับสนุนการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีสมาชิกครบวาระ 4 ปี ให้เป็นปัจจุบัน

จากเป้าหมายในการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและ ทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 4,766 ตำบล ในพื้นที่ 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 128.95 (ข้อมูล ณ 1 กันยายน 2568) ของเป้าหมาย (3,696 ตำบล) โดยมีการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลใน พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 1,552 ตำบล รองลงมา คือ ภาคเหนือ จำนวน 1,220 ตำบล ภาคกลางและตะวันตก 813 ตำบล ภาคใต้ 732 ตำบล และภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก 449 ตำบล ตามลำดับ

แผนภาพจำนวนตำบลที่มีการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กร ชุมชนตำบล

ข้อมูล ณ 1 กันยายน 2568

โดยเกิดการพัฒนาระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เป็นกลไกกลางในการขับเคลื่อนการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่นและดำเนินงานตามภารกิจ จำแนกรายภาค ดังนี้

(1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีผลการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 1,552 ตำบล ในพื้นที่ 20 จังหวัด จากเป้าหมาย จำนวน 1,881 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 82.51 ซึ่งสามารถดำเนินการได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำนวน 329 ตำบล เนื่องจากในพื้นที่บันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรมไม่ครบถ้วน โดยมีการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมามากที่สุด 207 ตำบล รองลงมา คือ จังหวัดบุรีรัมย์ 180 ตำบล และจังหวัดขอนแก่น 123 ตำบล

ภาค	จังหวัด	ตำบล
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20 จังหวัด	1,552
	1 นครราชสีมา	207
	2 บุรีรัมย์	180
	3 ขอนแก่น	123
	4 ร้อยเอ็ด	111
	5 กาฬสินธุ์	110
	6 ยโสธร	86
	7 สุรินทร์	83
	8 อุบลราชธานี	82
	9 มหาสารคาม	82
	10 เลย	63
	11 อุดรธานี	63
	12 หนองคาย	60
	13 ศรีสะเกษ	58
	14 อำนาจเจริญ	54
	15 ชัยภูมิ	47
	16 หนองบัวลำภู	45
	17 นครพนม	40
	18 สกลนคร	29
	19 มุกดาหาร	17
20 บึงกาฬ	12	

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตำบลท่านางแนว อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น

เวทีคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : สำนักงานภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดเวทีประชุมคณะทำงาน
ขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนฯ เพื่อคัดเลือกประธานสภา
องค์กรชุมชน และสมาชิกสภาองค์กรชุมชน รวมถึง
พิจารณาแนวทางการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน
ตำบล เพื่อให้การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล
เป็นไปตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ปี 2551 จึงมีมติใน
การจัดทำเอกสารให้เกิดความเรียบร้อยสมบูรณ์ ดังนี้

1. สภาองค์กรชุมชนตำบลต้องจัดให้มีการประชุม
อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม
ภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตาม พ.ร.บ. สภาฯ
มาตรา 19

2. จัดทำรายงานประจำปีของสภาองค์กรชุมชน
ตำบล รวมถึงสถานการณ์ด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบล
เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบการ
ดำเนินงาน ตาม พ.ร.บ. สภาฯ มาตรา 21

3. จัดทำเอกสารแบบฟอร์ม แบบจดแจ้งจัดตั้ง
สภาองค์กรชุมชน (จส. 01 02) ของสภาองค์กรชุมชน
เพื่อให้มีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน จำนวน 1 ชุด

4. การรวบรวมเอกสารแบบฟอร์ม สำเนาบัตร
ประชาชน และแบบ จส. 04 ดังนี้ ประธานสภา/รอง
ประธานคนที่ 1 / รองประธานคนที่ 2 / เลขานุการ /
และผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลไปร่วมประชุมในระดับ
จังหวัด จำนวน 2 คน

5. การจัดทำเอกสารแบบฟอร์ม แบบจดแจ้งจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน (จช.01-04) กลุ่มที่ยังมีการ
ดำเนินการอยู่จริงในปัจจุบัน

6. จัดทำแบบแจ้งมติการทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ครบวาระ 4 ปี พร้อมสรุปรายงาน
สถานการณ์วันนี้

7. จัดส่งเอกสารตามข้อ 1-6 ไปที่นายทะเบียน พอช. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) ภาคเหนือ

มีผลการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 1,220 ตำบล ในพื้นที่ 17 จังหวัด จากเป้าหมาย จำนวน 734 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 166.21 ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำนวน 486 ตำบล เนื่องจากเป็นการทบทวนสภาทั้งหมดรวมตั้งแต่ปี 2567-2568 โดยมีการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงรายมากที่สุด 144 ตำบล รองลงมา คือ จังหวัดเชียงใหม่ 123 ตำบล และจังหวัดนครสวรรค์ 117 ตำบล

ภาค	จังหวัด	ตำบล	
ภาคเหนือ	17 จังหวัด		1,220
	1	เชียงราย	144
	2	เชียงใหม่	123
	3	นครสวรรค์	117
	4	น่าน	99
	5	พิษณุโลก	91
	6	สุโขทัย	90
	7	เพชรบูรณ์	88
	8	พะเยา	66
	9	พิจิตร	64
	10	ลำปาง	60
	11	กำแพงเพชร	50
	12	ตาก	49
	13	แม่ฮ่องสอน	48
	14	อุทัยธานี	42
	15	ลำพูน	40
	16	แพร่	27
17	อุตรดิตถ์	22	

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลภาคเหนือ

เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา

เวทีพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน
เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา :
สำนักงานภาคเหนือได้จัดเวทีการทบทวนสภาองค์กร
ชุมชนเทศบาลตำบลแม่ยม

เพื่อคัดเลือกประธานสภาองค์กรชุมชน และ
สมาชิกสภาองค์กรชุมชน รวมถึงพิจารณาแนวทางการ
ดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อให้การ
ดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นไปตาม
พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ปี 2551 โดยมีบทบาทและ
ภารกิจที่สำคัญดังนี้:

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งเสริมให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนสร้างเวทีและโอกาสในการ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างสมาชิก
ในชุมชน

2. ประสานงานและเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ
ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง
ๆ เพื่อรับการสนับสนุนและทรัพยากรในการพัฒนาชุมชน
เชื่อมโยงกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
ในการพัฒนาชุมชน

3. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะในชุมชน
จัดการอบรมและพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกในชุมชน เพื่อ
เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินชีวิตและการประกอบ
อาชีพส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อมและยั่งยืนสนับสนุนการสร้างงานและการประกอบอาชีพในชุมชน

5. ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติและจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีการทบทวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จะมาเป็นสมาชิก ได้แก่ 1) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 4 คน 2) ที่ปรึกษา จำนวน 4 คน 3) คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 7,15,16
และมีมติเห็นชอบมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำเอกสารเพื่อเสนอต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนตำบลต่อไป

(3) ภาคกลางและตะวันตก

มีผลการพัฒนาและทบทวนสภาพองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 813 ตำบล ในพื้นที่ 13 จังหวัด จากเป้าหมาย จำนวน 516 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 157.56 ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำนวน 297 ตำบล **เนื่องจากเป็นการทบทวนสภาพทั้งหมดรวมตั้งแต่ปี 2567-2568** โดยมีการพัฒนาและทบทวนสภาพองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด 172 ตำบล รองลงมา คือ จังหวัดสุพรรณบุรี 80 ตำบล และจังหวัดกาญจนบุรี 76 ตำบล

ภาค	จังหวัด		ตำบล
ภาคกลางและตะวันตก	13 จังหวัด		813
	1	พระนครศรีอยุธยา	172
	2	สุพรรณบุรี	80
	3	กาญจนบุรี	76
	4	ลพบุรี	74
	5	อ่างทอง	65
	6	สระบุรี	60
	7	ราชบุรี	58
	8	ประจวบคีรีขันธ์	52
	9	ชัยนาท	44
	10	เพชรบุรี	41
	11	สมุทรสงคราม	31
	12	สมุทรสาคร	30
	13	สิงห์บุรี	30

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลภาคกลางและตะวันตก

ตำบลเอกราช อำเภอบำมอ จังหวัดอ่างทอง

เวทีพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน ตำบลเอกราช อำเภอบำมอ จังหวัดอ่างทอง : สภาองค์กรชุมชนตำบลเอกราช จัดประชุมทบทวนกลไกคณะทำงานสภาองค์กรชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยเชิญทางผู้นำชุมชนผู้แทนแต่ละหมู่บ้าน หน่วยงานท้องถิ่นเข้าร่วมประชุม ซึ่งในการประชุมครั้งนี้มีการกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกัน และทบทวนคณะทำงานสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันฯ ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน และมีการวางแผนส่งเสริมการเก็บข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนด้วยโอกาสด้านที่อยู่อาศัยให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

(4) ภาคใต้

มีผลการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 732 ตำบล ในพื้นที่ 14 จังหวัด จากเป้าหมาย จำนวน 161 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 454.66 ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้จำนวน 571 ตำบล **เนื่องจากเป็นการทบทวนสภาทั้งหมดรวมตั้งแต่ปี 2567-2568** โดยมีการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด 150 ตำบล รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี 99 ตำบล และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 75 ตำบล

ภาค	จังหวัด		ตำบล
ภาคใต้	14 จังหวัด		732
	1	นครศรีธรรมราช	150
	2	ปัตตานี	99
	3	สุราษฎร์ธานี	75
	4	สงขลา	64
	5	ตรัง	60
	6	พัทลุง	56

	7	กระป๋อง	51
	8	ชุมพร	41
	9	สตูล	38
	10	ยะลา	27
	11	พังงา	24
	12	นราธิวาส	22
	13	ระนอง	19
	14	ภูเก็ต	6

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลภาคใต้

ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

เวทีพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน ตำบลทุ่ง

หวัง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา :

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งหวัง ได้จัดเวทีทบทวนสภา
องค์กรชุมชนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อทบทวนรายชื่อ
กรรมการและแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ พร้อมทั้ง
ให้มีการตระหนักถึงความสำคัญของ พ.ร.บ.สภา
องค์กรชุมชน และบทบาทในการเป็นเวทีกลางเพื่อ
แก้ปัญหาต่าง ๆ ของตำบล พร้อมทั้งในที่ประชุมได้
เสนอแนวทางการดำเนินงานและจัดทำแผน
ขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนฯ ดังนี้

- 1) การแก้ไขปัญหาหน้าท่วม ปัญหาล้างแควล้อมทุกมิติ
เรื่องขยะ และเรื่องภัยธรรมชาติ
- 2) ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และปัญหา
เสพติด
- 3) เป็นเวทีกลางในการประชุมเพื่อพัฒนาคน
- 4) จัดทำแผนงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคน
พิการ การส่งเสริมอาชีพ
- 5) จัดกิจกรรมอบรมเยาวชนรักษ์บ้านเกิด

(5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออก

มีผลการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวน 449 ตำบล ในพื้นที่ 13 จังหวัด จากเป้าหมาย จำนวน 404 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 111.14 ซึ่งสามารถดำเนินการได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำนวน 45 ตำบล เนื่องจากเป็นการทบทวนสภาทั้งหมดรวมตั้งแต่ปี 2567-2568 โดยมีการพัฒนาและทบทวน สภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่จังหวัดชลบุรีมากที่สุด 60 ตำบล รองลงมา คือ จังหวัดนครนายก 45 ตำบล และจังหวัดระยอง 42 ตำบล

ภาค	จังหวัด		ตำบล
ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณและ ตะวันออก	13 จังหวัด		449
	1	ชลบุรี	60
	2	นครนายก	45
	3	ระยอง	42
	4	ปทุมธานี	40
	5	สระแก้ว	38
	6	ตราด	37
	7	ฉะเชิงเทรา	34
	8	ปราจีนบุรี	32
	9	นครปฐม	29
	10	จันทบุรี	29
	11	นนทบุรี	25
	12	สมุทรปราการ	25
	13	กรุงเทพมหานคร	13

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก

คณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก

เวทีคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก : สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ได้จัดเวทีประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนฯ ได้มีการรายงานสถานการณ์และผลการทบทวนสมาชิกสภาองค์กรชุมชนที่ครบวาระ 4 ปี มีสภาองค์กรชุมชนฯ ทั้งหมด จำนวน 877 แห่ง มีสถานะเป็นปัจจุบันแล้ว จำนวน 420 แห่ง และต้องทบทวนให้เป็นปัจจุบัน จำนวน 457 แห่ง ซึ่งในที่ประชุมมีผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนแต่ละจังหวัด ได้รายงานผลการทบทวนสมาชิกสภาองค์กรชุมชนที่ครบวาระ 4 ปี ได้แก่

- 1) ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดระยอง
- 2) ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 3) ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดชลบุรี
- 4) ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดปราจีนบุรี
- 5) ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดนนทบุรี
- 6) ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดนครปฐม

2.2 สนับสนุนการพัฒนาตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ีรองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดีสามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีพัฒนาในพื้นที่อย่างบูรณาการ โดยมีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นใน 3 องค์ประกอบ คือ

- (1) มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ
- (2) ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน
- (3) ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก สำหรับเข้ามาเรียนรู้ และศึกษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน

ตารางเปรียบเทียบเป้าหมายกับผลการดำเนินงานตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี

สำนักงานภาค	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
เหนือ	85	85
ตะวันออกเฉียงเหนือ	100	101
ใต้	70	70
กลาง-ตะวันตก	65	65
กทม.-ตะวันออก	65	65
รวม	385	386

ทั้งนี้ จากเป้าหมายการดำเนินงานของสำนักงานภาค 5 ภาค ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี จำนวน 385 ตำบล สำนักงานภาคสามารถดำเนินการได้บรรลุเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งดำเนินการได้ 386 ตำบล โดยแบ่งเป็นรายภาค ดังนี้

(1) ภาคเหนือ

เป้าหมายตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี จำนวน 85 ตำบล ผลการดำเนินงานสามารถดำเนินการได้ จำนวน 85 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายภาค โดยเชื่อมโยง และขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด จำนวน 17 จังหวัด

ตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาภาคเหนือ

ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

1) แผนพัฒนาชุมชนที่ดี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570) ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การพัฒนาเกษตรคุณภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่ม

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การพัฒนาการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติและวัฒนธรรม

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนและคุณภาพชีวิต

2) มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้าง นอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

2.1 เป็นวิทยากรทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ นายสายัณห์ โยธา, นายประทีป ภาชนนท์ และ นายสังเวียน ชัยทิพย์ เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้ เรื่อง การจัดการน้ำและการทำฝาย ส่งผลให้ชะลอ ความเร็วของน้ำและลดการกัดเซาะตลิ่ง ช่วยป้องกัน ความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานและที่ดินในบริเวณ ปลายน้ำ

2.2 ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน/คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ

นายสายัณห์ โยธา : คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดพะเยา (กบจ.) มีบทบาทในการ กำกับดูแลให้แผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัด และการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผน ดังกล่าวสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ภาค

3) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนี้

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) : สนับสนุนการทำโครงการสนับสนุนการพัฒนาหน่วยจัดการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม และโครงการอาหารปลอดภัย ใส่ใจ สุขภาพ

- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ : สนับสนุนการทำโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนส่งเสริม เศรษฐกิจท้องถิ่น สร้างตำบลน่าอยู่ตำบลสุขภาวะทั่วประเทศตำบลศรีถ้อย

4) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก : ตำบลศรีถ้อย เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการน้ำโดยชุมชนที่มีชีวิต มีวิทยากรให้ความรู้เรื่องระบบทำงานการบริหารจัดการของศูนย์บริหารจัดการน้ำตำบล และลงพื้นที่ศึกษาดูงานในพื้นที่จริง ผ่านกิจกรรมค่ายฝายชะลอน้ำ สำหรับเยาวชนและผู้สนใจทั่วไป รวมถึงเปิดพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เข้ามาศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก แต่เน้นการใช้พลังของประชาชน ความรู้ ท้องถิ่น และความศรัทธาร่วมกัน

- ผลที่ได้จากการศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ที่สามารถนำไปประยุกต์ ปรับใช้ หรือต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ : ได้มีการเรียนรู้ต้นแบบการจัดการน้ำโดยชุมชน ถือเป็น การแสดงให้เห็นถึงบทบาทของภาคประชาชนในการเป็นแกนหลักในการจัดการน้ำ โดยไม่จำเป็นต้องรอความช่วยเหลือจากรัฐเท่านั้น แต่ชุมชนสามารถลุกขึ้นมาสร้าง “ระบบน้ำของตัวเอง” ได้โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ รู้ถึงรูปแบบการสร้างฝายที่ประหยัดและยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ เช่น หินในลำห้วย

(2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป้าหมายตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี จำนวน 100 ตำบล ผลการดำเนินงานสามารถดำเนินการได้ จำนวน 101 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 101 ของเป้าหมายภาค โดยเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด จำนวน 20 จังหวัด

ตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เทศบาลตำบลเวียงคุก อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

1) แผนพัฒนาชุมชนที่ดี ระยะ 5 ปี (พ.ศ.

2567 - พ.ศ. 2571) ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระดับมาตรฐานการบริการสาธารณะมุ่งสู่ ประชาคมอาเซียน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ยุทธศาสตร์การพัฒนา คุณภาพชีวิต

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : ยุทธศาสตร์การพัฒนา เศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่มาตรฐานสากล

2) มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

2.1 เป็นวิทยากรทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้

- นายกระสันต์ ปานมีศรี วิทยากรเรื่องการบริหารจัดการน้ำ

- นางสุพัฒตรา อูยะพิตัง วิทยากรเรื่องการเกษตรอินทรีย์

3) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนี้

- สถาบันสารสนเทศและทรัพยากรน้ำ : ส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนจากสถาบันสารสนเทศและการจัดการน้ำ
- เทศบาลตำบลเวียงคุก : สนับสนุนเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์ จัดหาแหล่งเงินทุน หรือการส่งเสริมด้านการตลาด
- มหาวิทยาลัยขอนแก่นวิทยาเขตหนองคาย : สนับสนุนการให้ความรู้ การวิจัย และแนะนำในด้านการผลิตอาหารปลอดภัย
- ห้างโลตัส แม็คโคร และบริษัท ไทยเบฟ : รับซื้อสินค้าจากกลุ่มเพื่อนำไปจำหน่าย

4) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้

เรียนรู้ของบุคคลภายนอก : เป็นศูนย์เรียนรู้ การปลูกผักปลอดสารพิษกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เลือกปลูกผักหลากหลายชนิดที่เป็นที่ต้องการของโรงพยาบาล เช่น ผักใบเขียว ผักผลไม้ และผักอื่น ๆ โดยใช้วิธีการเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ซึ่งช่วยให้ผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัย มีวิทยากรให้ความรู้ เรื่องการบริหารจัดการน้ำ และเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์

ผลที่ได้จากการศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ที่สามารถนำไปประยุกต์ ปรับใช้ หรือต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ : การปลูกผักปลอดสารพิษช่วยลดการใช้สารเคมีในการเกษตร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมความยั่งยืนในการทำเกษตร รวมถึงผักปลอดสารพิษที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดส่งให้กับโรงพยาบาลช่วยให้ผู้ป่วยได้รับอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย ซึ่งส่งผลดีต่อการฟื้นฟูสุขภาพ และทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมจากการขายผักปลอดสารพิษ

(3) ภาคใต้

เป้าหมายตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี จำนวน 70 ตำบล ผลการดำเนินงานสามารถดำเนินการได้ จำนวน 70 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายภาค โดยเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด จำนวน 14 จังหวัด

ตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาภาคใต้

ตำบลพะแสง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1) แผนพัฒนาชุมชนที่ดี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570) ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และสร้างอาชีพที่ยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : พัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การบริหารจัดการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

2) มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

2.1 เป็นวิทยากรทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้

- นายวัชรินทร์ มุกดา

เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้ภาคเกษตรกรรมและชุมชน สามารถนำหลักการบริหารน้ำไปปรับใช้ในการดูแลแหล่งน้ำในชุมชน การเกษตรรวมทั้งเกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวผ่านสินค้าและบริการของชุมชน

- นายสุทิน มุกดา

เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการส่งเสริมอาชีพ ทั้งการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาอาชีพในการทำสินค้าหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ประชาชนมีทักษะและโอกาสสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับครัวเรือน

- นายสุรินทร์ มุกดา

เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องแนวทางหลักโภชนาการที่เหมาะสม สำหรับทุกช่วงวัย เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคต่าง ๆ ได้

- นายสรรวม วิเชียรวงศ์

เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การสืบสานงานหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้านโดยเน้นไปที่การรักษาและต่อยอดวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึงเทคนิคที่ช่วยให้ประชาชนสามารถนำภูมิปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาอาชีพและทำให้เศรษฐกิจชุมชนเติบโตอย่างยั่งยืน

2.2 ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ/คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ

- นายสุทิน มุกดา มีบทบาทเป็นประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เชื่อมโยงเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- นางสาวกัลยาณี ศรีแก้วรักษ์ มีบทบาทเป็นผู้ช่วยฝ่ายปกครอง ในการบริหารและประสานงานด้านเอกสาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานปกครอง เชื่อมโยงและทำหน้าที่ สนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายปกครอง ในระดับตำบลให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

3) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนี้

- กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) : สนับสนุนการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร งานหัตถกรรม และการสร้างธุรกิจชุมชน ฯลฯ ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ผ่านอาชีพมั่นคง และลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) : สนับสนุนการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร งบประมาณจำนวน 1,000 บาท สำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็นในการแปรรูปสินค้า ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตของตนเอง

4) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก : เป็นวิทยากรเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้ภาคเกษตรกรรมและชุมชน สามารถนำหลักการบริหารน้ำไปปรับใช้ในการดูแลแหล่งน้ำในชุมชน การเกษตร รวมทั้งเกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวผ่านสินค้าและบริการของชุมชน รวมทั้งให้ความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาอาชีพในการทำสินค้าหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ประชาชนมีทักษะและโอกาสสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับครัวเรือน

ผลที่ได้จากการศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ที่สามารถนำไปประยุกต์ ปรับใช้ หรือต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ : เกิดการเรียนรู้ วิธีการส่งเสริมอาชีพภายในครัวเรือน ทำให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้เสริม เช่น การปลูกพืชสวนครัวแบบ “รั้วกินได้” รวมถึงได้รับความรู้เกี่ยวกับ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การทำขนมเค้กกล้วยหอม รวมถึงเรียนรู้เทคนิคการตลาด การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และเกิดความเข้าใจแนวทาง บริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ของพื้นที่

(4) ภาคกลางและตะวันตก

เป้าหมายตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี จำนวน 65 ตำบล ผลการดำเนินงานสามารถดำเนินการได้ จำนวน 65 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายภาค โดยเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด จำนวน 13 จังหวัด

ตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาภาคกลางและตะวันตก

ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

1) แผนพัฒนาชุมชนที่ดี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -

พ.ศ. 2570 ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจและทุนชุมชน)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : ด้านสังคม และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

2.1 เป็นวิทยากรทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้

- นายชวินโรจน์ สุทธิพรธนานนท์ ให้ความรู้การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากกล้วย เช่น การผลิตน้ำไซร์ปจากกล้วย การผลิตน้ำไซเดอร์จากกล้วย และการผลิตน้ำยากล้วยธรรมชาติ เป็นต้น

- นางสาวนันทสิณี นิสภาวนิชย์ ให้ความรู้การผลิตผักสดออแกนิก

- นางประสพโชค ศรีชัย ให้ความรู้และทำไม้กวาดและตลาดในการขายสินค้าในชุมชนและนอกชุมชน

2.2 ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ/คณะกรรมาการ/คณะอนุกรรมการ

- นายธงชัย เกลี้ยงพิบูลย์ มีบทบาทเป็นประธานศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่ รูปแบบโคกหนอง นา โมเดล

- นายสุพจน์ ละบุญเมือง มีบทบาทเป็นประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

- นางประสพโชค ศรีชัย มีบทบาทเป็นประธานกลุ่มบทบาทสตรีตำบลหนองบัว

- นายปรีชา เปลียนสกุล มีบทบาทเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองบัว

3) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนี้

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหนองบัว : สนับสนุนองค์ความรู้สร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพแก่ประชาชน ให้บริการวัคซีนตรวจคัดกรองโรคต่างๆ ให้คำแนะนำ ในการควบคุมป้องกันโรค และประสานความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองบัวเพื่อดูแลให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ

- สำนักงานเกษตรอำเภอพัฒนานิคม : สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ การเตรียมตัวรับภัยพิบัติต่างๆ

4) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก : เป็นการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ "โคก หนอง นา โมเดล" โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้ โดยมีหัวข้ออบรม อาทิ การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกพืชผสมผสาน การทำน้ำหมักชีวภาพ และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมแบบพอเพียง รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดเวทีเสวนาประสบการณ์ทำให้ผู้เข้าร่วมได้ซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากรหรือเจ้าของแปลงต้นแบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการทำงานจริง รวมถึงข้อจำกัดและแนวทางแก้ไขในบริบทของชุมชนต่าง ๆ

ผลที่ได้จากการศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ที่สามารถนำไปประยุกต์ ปรับใช้ หรือต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

: บุคคลภายนอกหรือผู้นำจากชุมชนอื่นที่เข้ามาศึกษาศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ "โคก หนอง นา โมเดล" จะได้รับองค์ความรู้ด้านการ การแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพของ คน ดิน น้ำ ป่า อย่างเป็นระบบมาพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ตนเองใน รูปแบบโคกหนองนาโมเดล เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร พึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อกับชุมชนของตนได้อย่างเป็นรูปธรรม

(5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออก

เป้าหมายตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี จำนวน 65 ตำบล ผลการดำเนินงานสามารถดำเนินการได้ จำนวน 65 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายภาค โดยเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด จำนวน 13 จังหวัด

ตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาภาคกรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออก

เทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

1) แผนพัฒนาชุมชนที่ดี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -

พ.ศ. 2570 ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : ด้านสังคม

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้าง

นอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

2.1 เป็นวิทยากรทำหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้

- นายอำนาจ กุศล ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปขยะพลาสติก และการทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์

- นายสมบุรณ์ กุศล ให้ความรู้เรื่องการทำน้ำยา
เอนกประสงค์เพื่อการซักล้าง ปลอดภัยไร้สารเคมี
สำหรับครัวเรือน

2.2 ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ/ คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ

- นายสมบุรณ์ กุศล มีบทบาทเป็นประธานธนาคาร
ขยะชุมชนแผ่นดินทอง

3) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนี้

- มูลนิธิ ฟรีเซียส พลาสติก แบนค็อก : สนับสนุน
เครื่องบด หลอมพลาสติก ออกแบบผลิตภัณฑ์ การ
ถ่ายทอดความรู้ สร้างช่องทางการค้าสินค้าที่ผลิตโดย
ชุมชน

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด : สนับสนุน หัวเชื้อ EM
กากน้ำตาล ในการจัดทำน้ำยาจุลินทรีย์ที่ใช้บำบัดน้ำ
เสียในแหล่งน้ำชุมชน

4) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การ

เรียนรู้ของบุคคลภายนอก : “ศูนย์เรียนรู้จัดการขยะชุมชน” (การแปรรูปขยะพลาสติก (Upcycling) และการ
ทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์) มีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติของขยะพลาสติกชนิดต่างๆ และ
วิธีการลดปริมาณขยะ ในชุมชน รวมถึงสาธิตวิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปตามความต้องการ
ในการใช้งาน และให้ความรู้การแปรรูปขยะเปียกเพื่อเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ดินปลูกต้นไม้ การทำน้ำจุลินทรีย์บำบัด
น้ำเสียแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อลดปริมาณน้ำเน่าเสีย จนเกิดระบบนิเวศในคู คลอง ทำให้มี ปลา และไร
แดง เกิดขึ้น ในโครงการยังมี การปลูกผัก ผลไม้ ริมคลอง เพื่อปรับภูมิทัศน์ และเป็นแหล่งอาหารให้กับชุมชน
ผลที่ได้จากการศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ที่สามารถนำไปประยุกต์ ปรับใช้ หรือต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้
: สามารถนำองค์ความรู้เรื่องการแปรรูปขยะพลาสติกไปจัดตั้งกลุ่มหรือศูนย์ในพื้นที่ของตนเอง เกิดแนวทาง
จัดทำธนาคารขยะที่มีระบบบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม รวมถึงสามารถต่อยอดสร้างรายได้จากจากขยะรี
ไซเคิลมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์น้ำยาเอนกประสงค์ อีกทั้งเกิดเครือข่ายความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการ
จัดการขยะระหว่างชุมชน

2.3 การสนับสนุนกลไกระดับจังหวัดในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

จากการสนับสนุนกลไกระดับจังหวัดในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ของขบวนการองค์กรชุมชน จังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร โดยรายละเอียดของแผนพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นระดับจังหวัด ประกอบด้วย

➤ **ข้อมูลพื้นฐาน/ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด** ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด ปัญหา ความเดือดร้อนที่สำคัญของจังหวัด ข้อมูลกลุ่ม/องค์กรขับเคลื่อนงานในพื้นที่

➤ **รายงานภาพรวมการขับเคลื่อนงานของขบวนการองค์กรชุมชน** ประกอบด้วย ผลการ ขับเคลื่อนงานตามประเด็นงานสำคัญ ได้แก่ (1) ประเด็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (2) ประเด็นการสนับสนุนการ จัดสวัสดิการชุมชน (3) ประเด็นการแก้ไขและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (4) ประเด็น การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (5) ประเด็นการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรชุมชน (ถ้ามี) และ (6) ประเด็นงานด้านอื่น ๆ ผลความคืบหน้าการ เชื่อมโยงการขับเคลื่อนงานในปีที่ผ่านมา โดยจะมีการรายงานผลการขับเคลื่อนงานตามประเด็น/ยุทธศาสตร์ การบูรณาการความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในพื้นที่ และ ปัญหา/ ข้อติดขัด จากการดำเนินงานและการขับเคลื่อนงาน

➤ **แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)** ประกอบด้วย (1) กระบวนการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อเป็นการยกระดับแผนฯ และ เชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับตำบลสู่แผนพัฒนาระดับจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด และ (2) การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ได้แก่ การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน (SWOT) ปัญหา ความต้องการ ทุน ศักยภาพกลุ่ม/องค์กร เพื่อวางแผนแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชุมชนในจังหวัด

➤ **การเชื่อมโยง/บูรณาการความร่วมมือ และผลการดำเนินงานร่วมกับภาคีพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง** ประกอบด้วย (1) การจัดความสัมพันธ์การทำงาน ได้แก่ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบทบาทของ พอช. ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด เช่น การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน เป็นต้น (2) การบูรณาการแผนพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่แผนหน่วยงาน/ยุทธศาสตร์จังหวัด ได้แก่ ข้อมูลแผนงาน/ กิจกรรม/ โครงการ ที่เชื่อมโยง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด ซึ่ง เป็นแผนที่ได้รับการบรรจุ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 หรือในปีต่อไป (3) หน่วยงาน/ ภาคีความร่วมมือให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และ (4) รูปธรรมความสำเร็จ ผลจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มาสสนับสนุนและที่บรรลุแผน

ทั้งนี้ การทบทวนและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของขบวนการองค์กรชุมชนนั้น ทำให้เกิดการเชื่อมโยงและ บูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดในมิติต่าง ๆ เช่น แผนการแก้ไขและพัฒนา ที่อยู่อาศัย แผนการจัดทำแผนสวัสดิการสังคม แผนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต แผนการป้องกัน และต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและบริบทของพื้นที่ โดยขบวนการองค์กรชุมชนได้มีการจัดทำนโยบายหรือข้อเสนอระดับจังหวัดใน 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร รายละเอียด ดังนี้

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด	พื้นที่ดำเนินการ
	<p>ภาคเหนือ ประกอบด้วย 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานี</p>
	<p>ภาคใต้ ประกอบด้วย 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สุราษฎร์ธานี และสตูล</p>
	<p>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ</p>
	<p>ภาคกลาง และตะวันออก ประกอบด้วย 13 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง</p>
	<p>ภาคกรุงเทพมหานคร และตะวันออก ประกอบด้วย 13 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี ระยอง สมุทรปราการ สระแก้ว</p>

2.4 สนับสนุนการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลตาม พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551

สนับสนุนการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบลตาม พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ส่งผลให้เกิดการรายงานสรุปปัญหาและข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาผ่านการจัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ปี 2567 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2567 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งมีการรวบรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมมอบให้แก่ผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยมี นางสาวสนธยา บุญญภูษิต หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เดินทางมารับมอบข้อเสนอพร้อมให้กำลังใจแก่ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน

โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี 2567 ดังนี้

➢ การกระจายอำนาจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่จังหวัดจัดการตนเอง

➢ การสร้างสวัสดิการสังคมและรัฐสวัสดิการ

➢ การแก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนระหว่างรัฐกับประชาชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

- กรณีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ทับซ้อนที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัยของประชาชน

- (ร่าง) พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ด้านที่ดินและป่าไม้ พ.ศ.

➢ ข้อเสนอแต่ละภูมิภาค ได้แก่ การปกป้องและจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และการป้องกันและรับมือภัยพิบัติ

โดยจะมีการรวบรวม สังเคราะห์ข้อเสนอ เสนอต่อกระทรวง พม. เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ ได้มีข้อเสนอว่า ให้นำข้อเสนอในแต่ละประเด็นกับหน่วยงานโดยตรง

3. ข้อสังเกตการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2568

จากการกำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบจากกลไกพิจารณากลับกรอง จนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 55 วัน ซึ่งผลการบริหารโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปีงบประมาณ 2568 จำนวน 93 โครงการ พบว่า มีโครงการที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ จำนวน 26 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 27.96 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 44 วัน ในขณะที่โครงการที่ใช้ระยะมากกว่าเกณฑ์ จำนวน 67 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 72.04 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 71 วัน โดยหากเปรียบเทียบผลการเบิกจ่ายในไตรมาส 4 โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปีงบประมาณ 2567 พบว่า มีโครงการที่ใช้ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 52.99 ระยะเวลาเฉลี่ย 74 วัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ปีงบประมาณ 2568 มีจำนวนโครงการที่ใช้ระยะเวลาเบิกจ่ายมากกว่าเกณฑ์ สูงกว่าปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนสามารถเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ใน 2 ลักษณะ คือ การเสนอโครงการเป็นรายโครงการ และการเสนอโครงการเป็นรายจังหวัด โดยการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการลักษณะรายจังหวัด จำเป็นต้องเบิกจ่ายงบประมาณพร้อมกันทุกประเด็นงาน ซึ่งในแต่ละประเด็นงานมีความพร้อมในการเบิกจ่ายงวดต่อไปไม่พร้อมกัน จึงส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณในงวดที่ 2 เกิดความล่าช้า

4. ปัญหา/อุปสรรค การดำเนินงาน

1. การปรับแบบฟอร์มต่างๆ ในระบบ โปรแกรม Codi PMs ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนสามารถเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ใน 2 ลักษณะ คือ การเสนอโครงการเป็นรายโครงการ และการเสนอโครงการเป็นรายจังหวัด ไม่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามระยะเวลา ส่งผลให้สำนักงานภาค/สำนัก ที่จะมีการอนุมัติและเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ต้องทำเอกสารนอกระบบโปรแกรม Codi PMs

2. การแนบเอกสารในระบบโปรแกรม PMs ในบางสำนักงานภาคไม่ครบถ้วน และแนบเอกสารของโครงการอื่น แนบมาในโครงการเสริมสร้างฯ ทำให้การแนบเอกสารในระบบขาดความถูกต้อง